

C99 – LEE13

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

16 januari 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD
EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de export van mest

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 16 januari 2003

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.01 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de export van mest

De voorzitter : Mag ik eerst en vooral aan iedereen – bij wie dit nog niet gebeurd mocht zijn – mijn beste wensen aanbieden voor het nieuwe jaar en u danken voor uw goede samenwerking, die we hopelijk ook in de toekomst kunnen blijven voortzetten.

Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over de export van mest.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de mestverwerking maar ook het inplanten van mestverwerkingsinstallaties in Vlaanderen is nog steeds een moeizame zaak.

Mestexport kan daar een oplossing voor bieden en tegelijkertijd een welgekomen product zijn voor het importland. Momenteel bestaan er reeds exportstromen naar andere landen, onder meer naar onze buurlanden. Dit blijkt uit een verslag van de Vlaamse Landmaatschappij dat meldt dat er goedgekeurde vergunningen zijn voor export van zuivere mest naar buurlanden zoals Nederland en Frankrijk. Volgens het verslag zou er nog geen vergunning bestaan voor de export van dierlijke varkensmest na bewerking, maar wel voor pluimveemest. In het verleden werd er eveneens mest ver-

voerd naar Wallonië, maar dat is nu verboden omdat Wallonië de mest als afval beschouwt.

De VEVA, de Vereniging van Varkenshouders, heeft een project uitgewerkt dat het mogelijk moet maken om een lading zuivere varkensmest te verschepen naar Rusland. De VEVA zou hiervoor in het bezit zijn van voldoende contracten met boeren in Rusland, die immers met een tekort aan meststoffen kampen. Ook andere landen, zoals Polen, zouden interesse tonen voor Vlaamse varkensmest. Vlaanderen staat trouwens niet alleen met dit project. Ook in Nederland pleitte een tropisch landbouwkundige ervoor om de mest naar Afrika te brengen, gesubsidieerd door het Nederlandse ministerie voor ontwikkelingshulp.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van de kwaliteit van de meststoffen die geëxporteerd zullen worden, of is dit niet nodig omdat men door export buiten Europa zou ontsnappen aan een aantal strenge Europese normen? Lijkt transport van zuivere mest naar andere landen volgens u een oplossing voor de mestoverschotten in eigen land?

Bent u bereid om mestexport te ondersteunen indien een volwaardig product kan worden afgeleverd en indien blijkt dat de geleverde mest werkelijk een ondersteuning kan zijn voor de problemen waarmee het importland kampt?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, in heel wat regio's in de wereld is er inderdaad een groot gebrek aan nutriënten. We kunnen ons dit hier in Vlaanderen nauwelijks voorstellen.

Dit gebrek leidt in die regio's tot grote problemen voor de bodemvruchtbaarheid met alle gevolgen van dien voor de opbrengsten van de gewassen. Indien export van de overtollige nutriënten vanuit Vlaanderen dit kan verhelpen, kan ik dat alleen

Dua

maar toejuichen. Uiteraard wenst Vlaanderen enkel kwaliteitsvolle mest en mestproducten uit te voeren, conform de Europese reglementering. De Mestbank is in het kader van de Europese verordening voor de overbrenging van afvalstoffen bevoegd voor de controle op het vervoer van mest. Door de bepalingen van het mestdecreet moet de Mestbank in Vlaanderen eveneens de uitvoer van producten op basis van dierlijke mest opvolgen.

De afspraken en de nodige documenten in het kader van de Europese afvaltransportverordening, evenals de sanitaire richtlijnen, gelden in principe enkel voor intracommunautair handelsverkeer. Transporten buiten de Europese Unie worden door de bevoegde administratie, zijnde in dit geval de Mestbank, evenwel op dezelfde wijze behandeld. De hierna volgende procedure wordt steeds gerespecteerd.

In eerste instantie wordt aan het land van bestemming een invoervergunning gevraagd. Daarnaast dient het land van bestemming ook te vermelden of zij de behandelde mest beschouwen als een product of als afval. Indien er een producterkenning aan de behandelde mest wordt gegeven door het land van bestemming, worden de voorwaarden waaraan het product te allen tijde moet voldoen eveneens opgevraagd. De invoervergunningen en de documenten met de voorwaarden worden ter verificatie voorgelegd aan de bevoegde personen van de ambassade van het land van bestemming. De Mestbank toetst deze voorwaarden eveneens aan de Europese reglementering. Elk land heeft uiteraard zijn specifieke regelgeving en accenten. Indien de voorwaarden van het land van bestemming inzake de landbouwkundige waarde, met betrekking tot de inhoud aan mestvreemde stoffen en met betrekking tot de sanitaire eisen, op eenzelfde golflengte zitten als de eisen die binnen Europa gesteld worden, zal de Mestbank met de export akkoord gaan. Indien dit niet het geval is, zal de Mestbank bijkomende eisen stellen aan het product om te voorkomen dat zich problemen zouden voordoen tijdens het transport of bij gebruik in het land van bestemming.

Indien aan die voorwaarden is voldaan, moeten de initiatiefnemers een lijst bezorgen aan de Mestbank met hierop de plaatsen van waaruit het product wordt aangevoerd. Dat kan gaan om de individuele veeteler of – wat meestal het geval zal zijn – om het verzamelpunt of de verwerkingsinstallatie van waaruit het product wordt aangevoerd. Indien de laadplaats een verzamelpunt of een verwer-

kingsinstallatie is, moet een lijst met de oorspronkelijke producenten van de mest, de veetelers en hun respectieve aandeel in het te transporteren product doorgegeven worden. Dit betekent dus dat we steeds de traceerbaarheid van de mest in kaart moeten kunnen brengen.

Op de plaatsen waar het product is aangemaakt, moeten representatieve stalen genomen en geanalyseerd worden, zowel met betrekking tot de landbouwkundige waarde als met betrekking tot mestvreemde stoffen. Deze resultaten moeten voor de transportmeldingen aan de Mestbank worden overgemaakt. De Mestbank onderzoekt of de analyses overeenstemmen met de eisen die gesteld worden door het land van bestemming. Eveneens moet de wijze van transport en eventueel de kaai van waaruit het schip vertrekt, opgegeven worden aan de Mestbank, met de naam van de verantwoordelijke voor de shipping. In geval van transport per schip neemt de Mestbank daarna contact op met de verantwoordelijken van de haven en andere controlerende instanties zoals de scheepvaartpolitie en de douane. Daarbij worden afspraken gemaakt met betrekking tot de controle en worden eventuele verdere eisen voor een tijdelijke opslag in de haven, een aanvoeroute, de manier van laden, enzovoort afgesproken.

Indien voldaan is aan het bovenstaande, worden de initiatiefnemers ervan op de hoogte gebracht dat het transport mag aanvatten. De transportmeldingen gebeuren conform de regels van het mestdecreet. Dit wil zeggen dat op voorhand een melding van het transport moet gebeuren door de erkende mestvoerder aan de Mestbank, die de melding controleert op haar conformiteit. Indien de voerder geen tegenbericht krijgt, mag het transport plaatsvinden. De Mestbank heeft dus enkele uren of een langere tijdsperiode om het transport eventueel tegen te houden. De controlecel van de Mestbank zal eveneens het lossen van deze transporten opvolgen, en daarnaast zullen ook op de losplaats in de haven stalen worden genomen om nogmaals te controleren of het product voldoet aan de eisen van het land van bestemming.

Zeker indien het hier een eerste levering betreft, worden deze controles zeer grondig uitgevoerd. Bij het betreffende transport naar Rusland worden ook de andere controlerende instanties, zijnde het havenbestuur, de scheepvaartpolitie en de douane, van alle transporten op de hoogte gebracht en de controles worden samen met de controlecel van de Mestbank door deze instanties uitgevoerd.

Dua

Indien het land van bestemming geen productierkenning aflevert of indien de mest als zuivere dierlijke mest wordt geëxporteerd naar een land buiten de Europese Unie, dan worden enkel transporten toegestaan naar landen die het verdrag van Bazel hebben ondertekend. Het verdrag van Bazel is het internationale verdrag in verband met afvaltransporten. Daarnaast zal een eventueel transport pas plaatsvinden indien de autoriteiten van het land van bestemming grondig hebben aangetoond dat de dierlijke mest noodzakelijk is en landbouwkundig goed kan worden aangewend en zeer nuttig is voor de plantenteelt. De Mestbank zal ook de nodige sanitaire eisen stellen zodat de mest veilig kan worden geleverd en zonder sanitaire problemen kan worden gespreid door de landbouwers ter plaatse. Een en ander betekent dus dat de export van mest zonder de aanwezigheid van een productierkenning van het land van bestemming praktisch onmogelijk is.

Vermits de eventuele levering van behandelde varkensmest aan Rusland wel aan de hierboven geschetste eisen voldoet, heeft de Mestbank haar goedkeuring gegeven voor de export. Zoals hierboven eveneens werd geschetst, laat zij door een zeer strikte opvolging en controle in samenwerking met andere controlerende instanties geen ruimte voor levering van andere producten dan degene die gevraagd zijn door het land van bestemming. Wat we zeker willen vermijden, is dat bij de mestexport gevaarlijk afval wordt bijgevoegd. Dat die export aangegrepen wordt als een heel goedkope manier om van afval af te geraken, is dus absoluut uit den boze.

Hieruit blijkt dat de strenge Europese regelgeving onverminderd wordt toegepast. Export van mest en mestproducten naar verschillende landen – zowel binnen als buiten Europa – kan een bijkomende oplossing bieden voor het nutriëntenprobleem in Vlaanderen. Om die reden willen we dit ernstig aanpakken. Indien deze export daarnaast ook nog zorgt voor een betere levensstandaard voor de lokale landbouwer, is dit een win-winsituatie waar ik volledig achter kan staan.

De Mestbankadministratie onderzoekt niet alleen de aanvragen, alle initiatiefnemers kunnen er ook terecht voor informatie. Dat de overheid dit kader biedt, is mijns inziens reeds een grote ondersteuning voor potentiële initiatiefnemers.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord waaruit blijkt dat dit dossier van de VEVA voor de export van zuivere mest positief bevonden wordt en dat dergelijke initiatieven, indien die gunstig blijken te zijn voor het importland, in de toekomst opnieuw kunnen worden genomen.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : In het licht van de huidige situatie gaat het hier om een goede zaak, maar ook om een zeer kwetsbare operatie. Stel u voor dat hier plotseling varkenspest zou uitbreken. In dat geval zullen de grenzen onmiddellijk gesloten worden.

Voor 2003 beschouw ik dit dus wel als een goede oplossing. Op lange termijn moeten we evenwel komen tot meer duurzame vormen van mestverwerking zodat we dan een product kunnen uitvoeren dat absoluut geen mest meer is, maar wel een echte bodemverbeteraar.

De voorzitter : De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : Ik wil nog in alle vriendelijkheid zeggen dat het antwoord van de minister een deficit vertoont op het vlak van het ethisch ondernemen. Het gevaar is immers niet denkbeeldig dat misbruik wordt gemaakt van de zwakke positie van bepaalde landen om ons probleem te helpen oplossen.

Mevrouw de minister, als ik uw partijgenoot, de heer Maertens, in de Senaat over Afrika hoor praten, dan strookt dat niet met het antwoord dat hier werd gegeven. Ik wilde dit aankaarten opdat we niet zouden vergeten dat het toch om een problematieke invalshoek gaat ten aanzien van de benadering omwille van praktische redenen die we hier hebben gehoord.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Wille, aan de marktmechanismen kan ik zelf niet veel doen. Er is nu eenmaal het spel van vraag en aanbod. Als er ergens een overaanbod is, dan kan er een vraag zijn die op een heel goedkope manier kan worden gehonoreerd.

Ik wil nogmaals wijzen op het laatste deel van mijn antwoord. Als we met die mest een heel goed eindproduct kunnen bekomen – dus een product dat geen afval meer is, maar een echte bodemverbeteraar -, dan moeten we dat kunnen valoriseren waarbij uiteraard wel de levenscyclusanalyse ge-

Dua

maakt kan én moet worden. Daarmee bedoel ik dat, als we hier een goed product hebben dat naar Afrika geëxporteerd wordt, ook rekening moet worden gehouden met de ecologische kost van het transport. Niets belet echter dat dit een vorm van ondersteuning van de landbouw in bepaalde gebieden kan zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.25 uur.*
